

**Մ Ր Ց ՈՒ Ն Ա Կ ՈՒ Թ Յ Ա Ն
Հ Ա Մ Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ա Յ Ի Ն
Ձ Ե Կ ՈՒ Յ Ց
2015-2016թթ**

«Տնտեսություն և արժեքներ» հետազոտական կենտրոն
«Ի-Վի Քոնսալթինգ»
www.ev.am
www.evconsulting.com

ՄՅՁ գեկույցի հիմնական եզրակացությունները համաշխարհային տնտեսության միտումների վերաբերյալ

- Համաշխարհային տնտեսության ներկայիս վիճակը բնութագրվում է այն ինչ հաճախ անվանում են «նոր նորմալ» եզրով, այն է՝ տնտեսական և արտադրողականության աճի դանդաղ տեմպ և գործազրկության շարունակ բարձր մակարդակ:
- Թեպետ տնտեսական հեռանկարները դրական են, ակնկալվում է, որ զարգացած երկրների մեծամասնությունում և շատ զարգացող երկրներում աճը կլինի ավելի դանդաղ, քան նախորդ տասնամյակում:
- Կարճաժամկետ հեռանկարում մեծ ռիսկեր են զարգացող երկրների տնտեսությունների աճի դանդաղումը և աշխարհաքաղաքական կոնֆլիկտները: Երկարաժամկետում տեխնոլոգիաների արագընթաց զարգացումն անընդհատ կխթանի աճը, թեպետ դրա ազդեցությունը համարվում է առավել թույլ, քան ինտերտնետի արագ տարածմանը նախորդ տասնամյակում:

Աշխարհի 15 ամենամրցուկ երկրները

	ՀԱՄ 2015–16	ՀԱՄ 2014–15
	Տեղ	Տեղ
	(140 երկրների մեջ)	(144 երկրների մեջ)
Շվեյցարիա	1	1
Սինգապուր	2	2
ԱՄՆ	3	3
Գերմանիա	4	5
Նիդերլանդներ	5	8
Ճապոնիա	6	6
Հոնկոնգ	7	7
Ֆինլանդիա	8	4
Շվեդիա	9	10
Մեծ Բրիտանիա	10	9
Նորվեգիա	11	11
Դանիա	12	13
Կանադա	13	15
Կատար	14	16
Թայվան	15	14

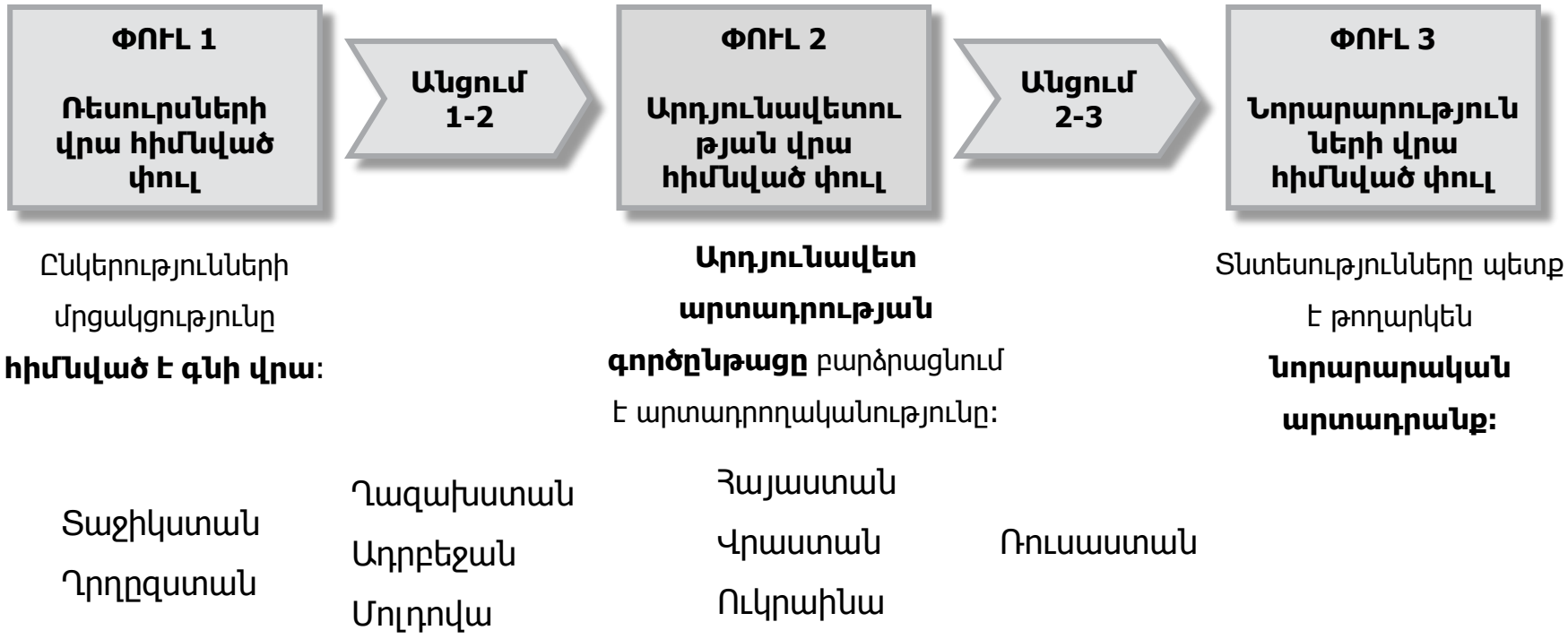
Հայաստանի դիրքը ՄՅԶ-ի տնտեսական զարգացման փուլերում

2015-16 թթ.ՄՅԶ զեկույցում Հայաստանը շարունակում է մնալ արդյունավետության վրա հիմնված փուլում՝ պայմանավորված մեկ շնչին ընկնող ՀՆԱ մեծությամբ (\$3,121, 2014թ.): Սա նշանակում է, որ Հայաստանի ՀԱՄ-ը հաշվարկելիս, առավել **կարևորվում են արդյունավետության խթանների և նորարարությունների գործոնների կշիռները, քան հիմնական պայմանների ցուցանիշների կշիռները:**

Տնտեսական զարգացման փուլ	Մեկ շնչին ընկնող ՀՆԱ, \$	Արտահանման ռեսուրսախնտեսիվություն
ՓՈՒԼ 1. Ռեսուրսների վրա հիմնված փուլ	< 2.000	> 70%
<i>Անցում փուլ 1-ից 2-ը</i>	<i>2.000-3.000</i>	
ՓՈՒԼ 2. Արդյունավետության վրա հիմնված փուլ	3.000-9.000	< 70%
<i>Անցում փուլ 2-ից 3-ը</i>	<i>9.000-17.000</i>	
ՓՈՒԼ 3. Նորարարությունների վրա հիմնված փուլ	>17.000	

Երկրների տնտեսական զարգացման փուլերն ըստ ՄՅԶ-ի

Տարբեր տնտեսական զարգացման փուլերում գտնվող տնտեսությունների համար ՀԱՄ-ը հաշվարկելու համար տնտեսական ցուցանիշների նկատմամբ կիրառվում են **տարբեր կշիռներ:**

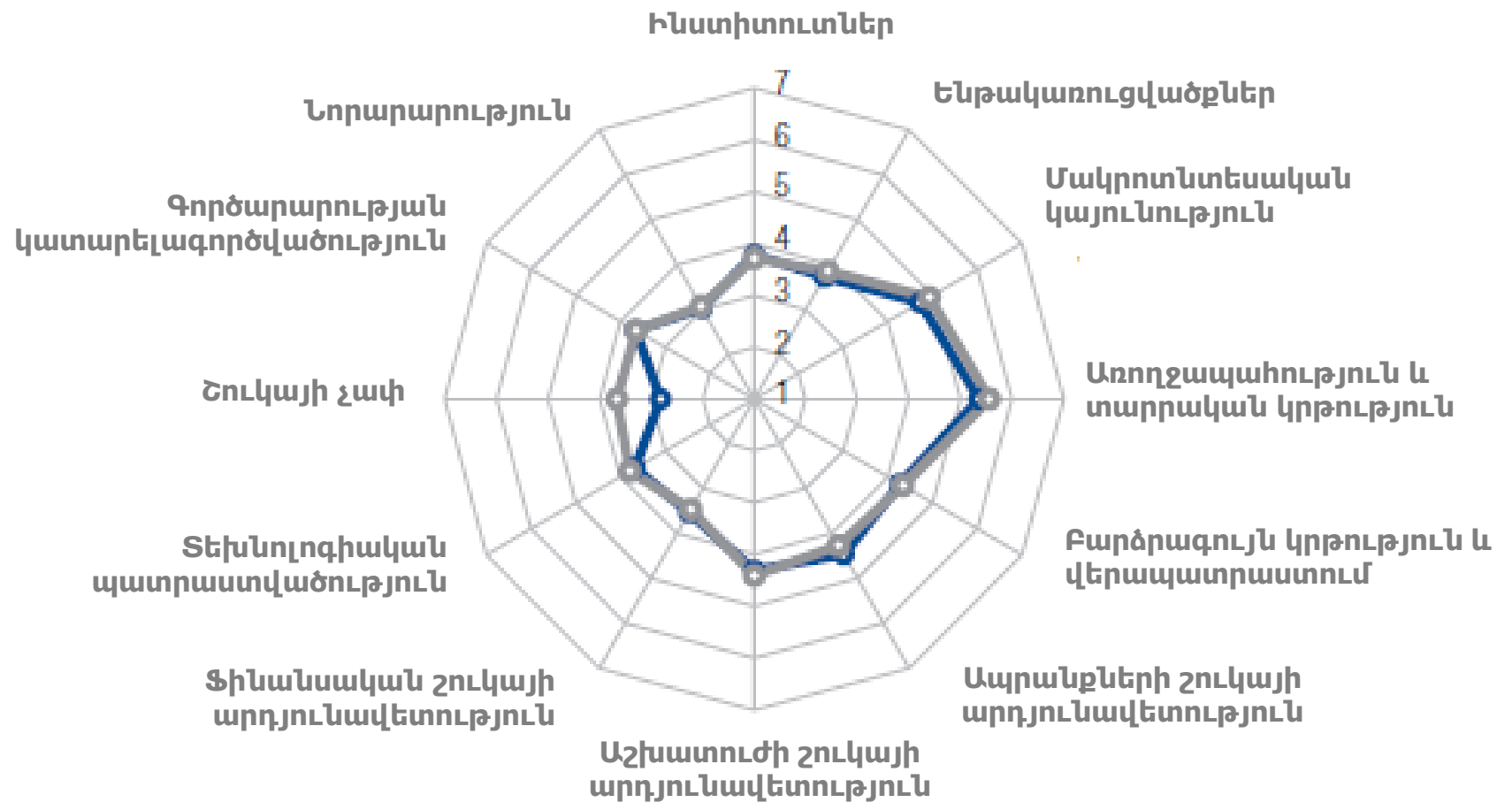
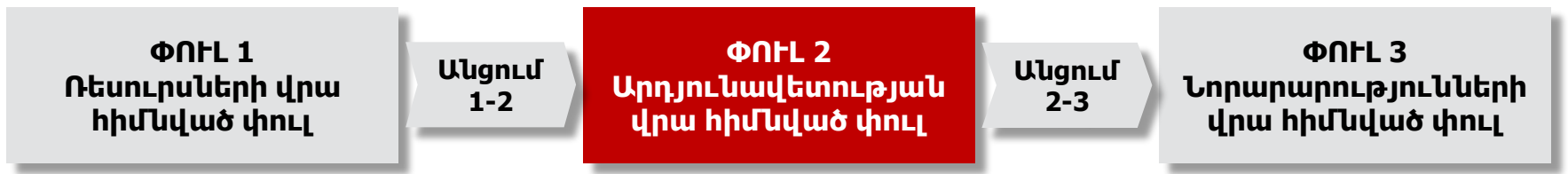

Հայաստանն իր մրցունակությամբ 82-րդն է 140 երկրների շարքում

Երկիր	ՀԱՄ 2015-2016 Տեղ	Փոփ.
Մարոկկո	72	-
Ուրուգվայ	73	↗
Իրան	74	↗
Բրազիլիա	75	↘
Էկվադոր	76	-
Խորվաթիա	77	-
Գվատեմալա	78	-
Ուկրաինա	79	↘
Տաջիկստան	80	↗
Հունաստան	81	-
Հայաստան	82	↗ +3
Լատս	83	↗
Մոլդովա	84	↘
Նամիբիա	85	↗
Ջամայկա	86	-
Ալժիր	87	↘
Հոնդուրաս	88	↗
Տրինիդադ և Տոբագո	89	-
Կամբոջա	90	↗
Կոտ դ'Իվուար	91	↗
Թունիս	92	↘

Հայաստանի համեմատական դիրքը ԱՊՀ երկրների մեջ

Հայաստանի գնահատականներն ըստ հենասյուղների և փոփոխությունը նախորդ տարվա նկատմամբ

ՀԱՄ հենասյուղները	ՀԱՄ 2015–16 տեղ 140 երկրների շարքում	ՀԱՄ 2014–15 տեղ 144 երկրների շարքում	Տեղի Փոփոխություն	Գնահատականի փոփոխություն %
Ինստիտուտներ	76	72	↓ 4	→ 0.0%
Ենթակառուցվածքներ	82	78	↓ 4	↓ 2.6%
Մակրոտնտեսական միջավայր/կայունություն	72	77	↑ 5	↑ 2.2%
Առողջապահություն և տարրական կրթություն	95	99	↑ 4	↑ 1.9%
Բարձրագույն կրթություն և վերապատրաստում	72	75	↑ 3	↑ 2.4%
Ապրանքների շուկայի արդյունավետություն	50	64	↑ 14	↑ 2.3%
Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն	58	74	↑ 16	↑ 2.4%
Ֆինանսական շուկայի զարգացվածություն	94	97	↑ 3	↓ 5.4%
Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն	75	71	↓ 4	→ 0.0%
Շուկայի չափ	116	118	↑ 2	→ 0.0%
Գործարարության կատարելագործվածություն	97	93	↓ 4	→ 0.0%
Նորարարություն	107	104	↓ 3	→ 0.0%

Հայաստանի վարկանիշներում արձանագրված ամենաուշագրավ փոփոխությունները

Ցուցանիշ	Տեղն ըստ ՄՐՀ 2015-16	Տեղի փոփոխություն	Գնահատականի փոփոխություն, %
Ինստիտուտներ			
Կորպորատիվ խորհուրդների արդյունավետություն	94	↑ 10	↑ 4.8%
Պետական քաղաքականության թափանցիկությունը	51	↓ 12	↓ 4.4%
Մտավոր սեփականության պաշտպանությունը	93	↓ 9	→ 0.0%
Պետական կարգավորման բեռը	56	↓ 13	↓ 5.4%
Փոքրամասնություն կազմող բաժնետերերի շահերի պաշտպանություն	108	↓ 11	↓ 2.7%
Ներդրողների պաշտպանվածությունը	48	↓ 26	↓ 10.4%
Ենթակառուցվածք			
Տրանսպորտային ենթակառուցվածքի որակը	86	↓ 14	↓ 7.0%
Էլեկտրամատակարարման որակ	69	↓ 7	↓ 5.9%
Բջջային կապի բաժանորդներ/100	64	↑ 6	↑ 3.1%
Ավիաուղևորափոխադրումներ, նստատեղեր-կմ/շաբաթ	102	↓ 2	↓ 17.3%

Հայաստանի վարկանիշներում արձանագրված ամենաուշագրավ փոփոխությունները

Ցուցանիշ	Տեղն ըստ ՄՅՁ 2015-16	Տեղի փոփոխություն	Գնահատականի փոփոխություն, %
Մակրոտնտեսական միջավայր/կայունություն			
Գնաճը	56	↑ 48	↓ 46.6%
Համախառն ազգային խնայողությունները, % ՀՆԱ-ից	113	↓ 10	↓ 16.1%
Պետական բյուջեի մնացորդ, % ՀՆԱ-ից	51	↑ 13	↓ 16.0%
Առողջապահություն և տարրական կրթություն			
Թոքախտով հիվանդների թիվ/100,000 բնակչության մեջ	68	↑ 6	↓ 5.8%
Տարրական կրթության որակը	76	↑ 7	↑ 5.4%
Բարձրագույն կրթություն և վերապատրաստում			
Մաթեմատիկական և բնագիտական կրթության որակ	47	↑ 22	↑ 4.8%
Անձնակազմի վերապատրաստում	117	↑ 2	→ 0.0%
Ապրանքների շուկայի արդյունավետություն			
Շուկայում գերիշխելու աստիճանը	79	↑ 14	↑ 2.9%
Հակամենաշնորհային քաղաքականության արդյունավետությունը	88	↑ 17	→ 0.0%
Հարկերի ազդեցությունը ներդնելու խթանների վրա	76	↑ 29	↑ 6.1%
Առևտրային արգելքների գերակայությունը	54	↑ 26	↑ 4.7%

Հայաստանի վարկանիշներում արձանագրված ամենաուշագրավ փոփոխությունները

Ցուցանիշ	Տեղն ըստ ՄՐԶ 2015-16	Տեղի փոփոխություն	Գնահատականի փոփոխություն, %
Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն			
Հարկերի ազդեցությունը աշխատելու խթանների վրա	101	↓ 7	↑ 2.9%
Աշխատավարձը և արտադրողականությունը	61	↓ 13	↓ 2.4%
Կանայք աշխատաշուկայում, հարաբերակցությունը տղամարդկանց	82	↑ 14	↑ 6.9%
Ֆինանսական շուկայի զարգացվածություն			
Ֆինանսավորումը տեղական կապիտալի շուկայի միջոցով	120	↓ 8	↑ 4.0%
Վենչուրային կապիտալի հասանելիություն	90	↑ 6	↑ 4.2%
Բանկերի կայունություն	83	↓ 17	↓ 6.1%
Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն			
Նորագույն տեխնոլոգիաների առկայություն	87	↑ 8	→ 0.0%
Ինտերնետի թողունակություն, կբ մեկ օգտագործողի հաշվով	58	↓ 10	↓ 19.2%
Բջջային ինտերնետի բաժանորդներ/100	78	↓ 11	↑ 10.3%

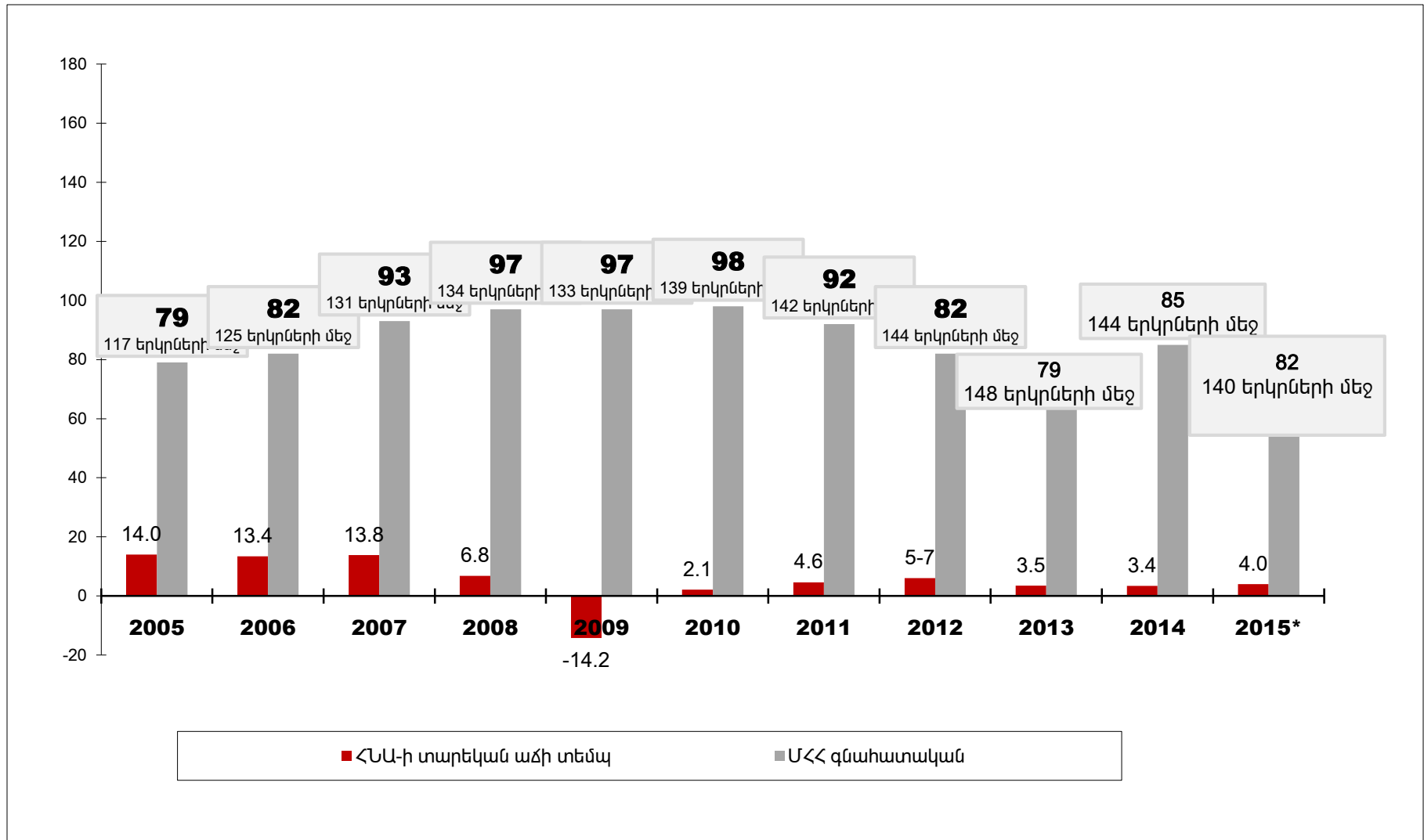

Հայաստանի վարկանիշներում արձանագրված ամենաուշագրավ փոփոխությունները

Ցուցանիշ	Տեղն ըստ ՄՅԶ 2015-16	Տեղի փոփոխություն	Գնահատականի փոփոխություն, %
Շուկայի չափ			
Արտահանման մասնաբաժինը ՀՆԱ-ի մեջ	96	↑ 31	↑ 38.8%
Գործարարության կատարելագործվածություն			
Քլաստերային զարգացումներ	105	↑ 8	→ 0.0%
Մրցակցային առավելության բնույթը	49	↑ 8	↑ 2.7%
Միջազգային դիստրիբուցիայի վերահսկողությունը	104	↓ 9	↓ 10.5%
Մարքեթինգային գործիքների օգտագործում	121	↓ 12	↓ 2.7%
Նորարարություն			
Նորարարության կարողությունը	87	↑ 11	↑ 8.6%
Առաջադեմ տեխնոլոգիական ապրանքների ձեռքբերումը կառավարության կողմից	109	↑ 12	↓ 3.4%
Գիտնականների և ճարտարագետների առկայությունը	59	↑ 16	↑ 2.5%
Ընկերությունների ծախսերը հետազոտությունների և մշակումների վրա	109	↓ 7	→ 0.0%

Հայաստանի ՀԱՄ դիրքի դինամիկան (2005-2015)

Հայաստանի ուշագրավ առավելություններն ու թերությունները

Ուշագրավ առավելություններ	Տեղ	Ուշագրավ թերություններ	Տեղ
ՁԻԱՐ-ի տարածվածությունը, % չափահաս բնակչության մեջ	1	Նավահանգստային ենթակառուցվածքի որակը	132
Նոր բիզնես սկսելու համար անհրաժեշտ գործընթացների քանակը	3	Ընդրկվածություն տարրական կրթությունում	122
Նոր բիզնես սկսելու համար անհրաժեշտ օրերի քանակը	8	Մարքեթինգի գործիքների օգտագործումը	121
Հարկման դրույք, %	13	Արտաքին շուկայի չափի համաթիվը	120
Աշխատանքի ընդունման ու հեռացման պրակտիկան	15	Ֆինանսավորումը տեղական կապիտալի շուկայի միջոցով	120

Հայաստանի դիրքի համեմատությունը Վրաստանի և ԱՊՅ երկրների հետ

	ՀԱՄ 2015–16	ՀԱՄ 2014–15	Փոփոխություն
	Տեղ	Տեղ	
Ադրբեջան	40	38	↓ 2
Ղազախստան	42	50	↑ 8
Ռուսաստան	45	53	↑ 8
Վրաստան	66	69	↑ 3
Ուկրաինա	79	76	↓ 3
Տաջիկստան	80	91	↑ 11
Հայաստան	82	85	↑ 3
Մոլդովա	84	82	↓ 2
Դրոլդստան	102	108	↑ 6

ՀԱՄ Ենթացուցիչների գնահատականն ԱՊՀ երկրների և Վրաստանի համար

	Ենթացուցիչներ			
	ՀԱՄ	Հիմնական պայմաններ	Արդյունավետության խթանիչներ	Նորարարության գործոններ
	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ
Ադրբեջան	40	43	69	66
Ղազախստան	42	46	45	78
Ռուսաստան	45	47	40	76
Վրաստան	66	51	77	118
Ուկրաինա	79	101	65	72
Տաջիկստան	80	84	104	71
Հայաստան	82	81	84	101
Մոլդովա	84	89	94	128
Ղրղըզստան	102	106	99	122

**ՄԵԹՈԴԱԲԱՆԱԿԱՆ
ՀԱՎԵԼՎԱՅ**

Մրցունակության համաշխարհային ցուցիչ. 12 հենասյուները

Հիմնական պայմաններ

- 1 Ինստիտուտներ
- 2 Ենթակառուցվածքներ
- 3 Մակրոտնտեսական կայունություն
- 4 Առողջապահություն և տարրական կրթություն

Արդյունավետության խթաններ

- 5 Բարձրագույն կրթություն և վերապատրաստում
- 6 Ապրանքների շուկայի արդյունավետություն
- 7 Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն
- 8 Ֆինանսական շուկայի զարգացվածություն
- 9 Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն
- 10 Ծուկայի չափ

Նորարարության և կատարելագործվածության գործոններ

- 11 Գործարարության կատարելագործվածություն
- 12 Նորարարություն

Մ
Ը
ՈՒ
Ն
Ա
Կ
ՈՒ
Թ
Յ
ՈՒ
Ն